

GLASILO MUZEJA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

MUZEJSKI
VJESNIK
11

YU ISSN 0350-9370

MUZEJSKI VJESNIK

11

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

(Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

TEHNIČKO UREDNIŠTVO

Ljerka Albus, Antica Bregović, Miroslav Klemm, Magdalena Lončarić, Darko Sačić

Urednik: Darko Sačić

Naslovna stranica: Darko Sačić

Muzejski vjesnik izlazi jedanput godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo.
Za sadržaj tekstova odgovaraju autori.

Glasilo solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Nakladnik:

Gradski muzej Varaždin

Za nakladnika: Darko Sačić

Tisak: NIŠRO Varaždin

Broj 11 — Ožujak 1988.

God. XI

Naklada 800 komada

Naslovna stranica: Detalj s izložbe »Sportski kostim nekad i danas«, biciklistkinja
1898. g.

Prijevod: Doris Baričević, Ljerka Perči, Oka Ričko, Marina Šimek

MUZEJSKI

VJESNIK

11

GRADSKI MUZEJ VARAŽDIN
1988

DVADESET GODINA GALERIJE NAIVNE UMJETNOSTI U HLEBINAMA

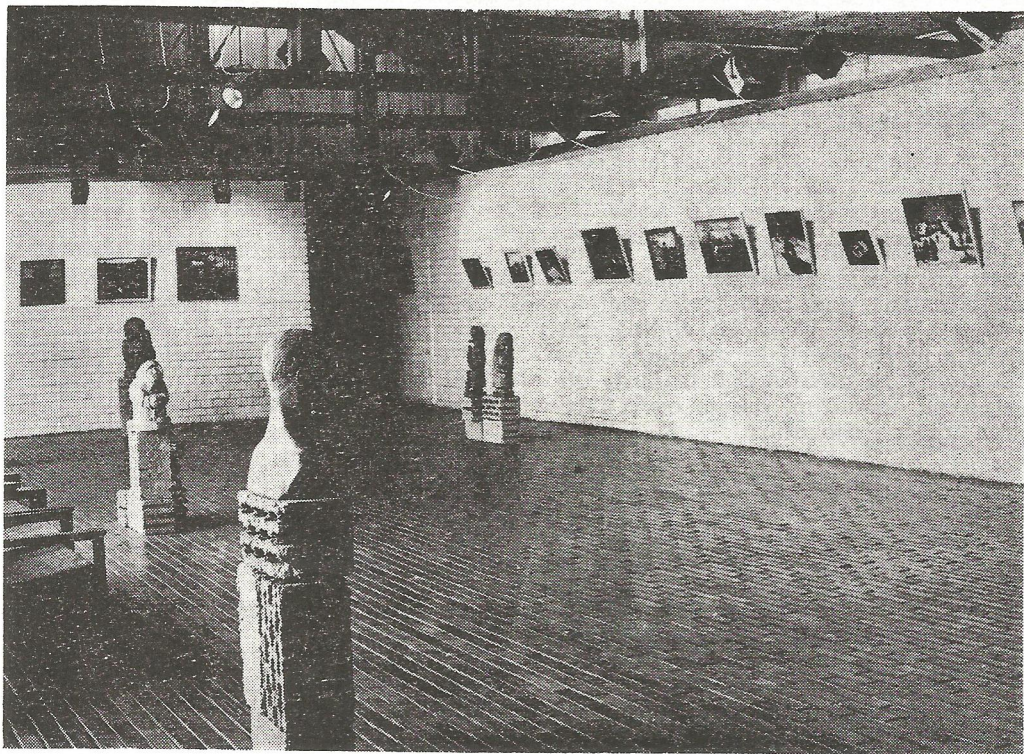
U genezi podravske naivne umjetnosti otvaranje hlebinske Galerije u proljeće 1968. god. predstavlja zacijelo izuzetan datum. Dvadeset godina djelovanja jedne galerijske institucije prema mjerilima povijesnoga trajanja dovoljno je, međutim, tek za osvrt i rezime njezine djelatnosti.

Galerija naivne umjetnosti u Hlebinama počela je svojim radom prije dvadeset godina usmjerivši svoje djelovanje u nekoliko osnovnih pravaca: na izložbenu aktivnost, prikupljanje i obradu fundusa, prikupljanje dokumentacije, suradnju s naivnim umjetnicima i srodnim galerijskim i muzejskim ustanovama te izdavačku djelatnost i prikladnu suvenirsku ponudu.

Fundus Galerije u Hlebinama formiran je djelomično iz galerijske zbirke Muzeja grada Koprivnice koji je sadržavao tridesetak djela naivnih majstora prve i druge generacije — Ivana Generalića, Franje Mraza, Mirka Viriusa, Dragana Gažija, Franje Filipovića. Drugi dio toga početnog galerijskog fonda sačinjavala su djela poklonjena od strane podravskih naivnih umjetnika prilikom otvorenja ove institucije. U svojem dvadesetgodinjem djelovanju Galerija je ostvarila čitav niz samostalnih i kolektivnih izložbi te bila domaćin nekoliko značajnih manifestacija i simpozija o naivnoj umjetnosti. Prva samostalna izložba u Hlebinama održana je već u proljeće 1969. god., a izložena su djela Dragana Gažija, jednoga od najznačajnijih predstavnika hlebinskog likovnog kruga, pripadnika druge generacije podravskih naivnih umjetnika. Njegova druga samostalka, održana, nažalost, posthumno, 1983. god, otvorena je promocijom monografije D. Gažija autora Vladimira Crnkovića, koja je izašla u »Biblioteci Podravskeg zbornika«.

Za dvadeset godina djelovanja u hlebinskoj su se Galeriji samostalno predstavili, da nabrojimo samo najistaknutije, Ivan Generalić — 1971, 1974, 1976. god, Martin Hegeđušić — 1969. god, Emerik Feješ — 1970. god, Mirko Virius — 1970. god, Mato Generalić — 1972, 1987. god, Milan Generalić — 1969, 1987. god, Josip Generalić — 1974, 1979, 1986. god, Krešimir Trumbetaš — 1974, 1987. god, Josip Turković — 1975. god, Mijo Kovačić — 1975. god, Katarina Henc — 1975. god, Krsito Hegeđušić — 1976. god. (posthumno), Mara Puškarić-Petras — 1979. god, Mijo Kuzman — 1979. god, Dragica Lončarić — 1979, 1984. god, Ivan Večenaj 1980. god, Kata Vizvari — 1987. god. i mnogi drugi. Skupnim se izložbama nastojao zadržati kontinuitet kolektivnih istupanja naivnih stvaralaca od prvih prijeratnih zajedničkih izlaza pred javnost. Tematske izložbe organizirane su samostalnim snagama ili uz pomoć srodnih galerijskih ustanova pri čemu slobodno možemo istaći suradnju s Galerijom primitivne umjetnosti iz Zagreba prilikom realizacije izložaba »NAIVI 70« i »NAIVI 73« te prilikom realizacije izložbe i simpozija u povodu pedesete godišnjice naivne umjetnosti 1981. godine. Od značajnih tematskih izložaba u Hlebinama spomenimo samo neke: Izložba naivnih kipara 1971. god, Naivna umjetnost Jugoslavije 1972. god, Park skulptura 1974. god, Crtež hlebinskog kruga 1980. god, Hlebinska skulptura 1982. god, Alternativa 1983. god. Već prema nazivima spomenutih izložbi nije teško zaključiti da je izložbena politika vođena putevima koji su omogućavali sveobuhvatnu prezentaciju naivnog izraza u svim medijima uključivši pri tome radove kako već afirmiranih umjetnika tako i mlađih naivnih stvaralaca.

Osim već navedenih tematskih izložaba hlebinska je Galerija bila i po-

Postava fundusa Galerije Hlebine iz 1972. godine

kretač akcija koje su zadovoljivši kriterije sudionika, publike i kritike preasle vremenom u tradicionalne manifestacije i smotre naivnog stvaralaštva. Izložbe bienalnog karaktera »Hlebinska jesen« i »Hlebinski krug«, zamišljene kao prezentacija dvogodišnjega rada na području naive u Podravini održavane su redovito od 1970. do 1982. god. Period krize i neodlučnosti koji je naivnu produkciju zahvatio krajem sedamdesetih i početkom osamdesetih godina onemogućio je zbog nedostatka kvalitetnijeg materijala nastavak ove tradicije koja se, srećom, posljednjih godina ponovno obnavlja. Prošle je godine »Hlebinska jesen« održana po sedmi put uz izuzetno dobar odaziv autora i zavidnu kvalitetu kako kiparskih tako i slikarskih radova, što sve svjedoči o novom procvatu naivnog stvaralaštva podravskog bazena.

Hlebinska je galerija bila pokretač i tradicionalne izložbe pod nazivom

»Žene« koja je zamišljena kao godišnja prezentacija radova žena—naivnih umjetnica i koja je pokrenuta 1970, a već 1978. god. postala manifestacija općejugoslavenskog karaktera. Posljednja izložba »Žene« održana je 1984. god. nakon čega su problemi tehničke i financijske prirode te zatišje na planu produkcije nakon euforičnih sedamdesetih uslovlila prestanak realizacije izložaba pod ovim zajedničkim nazivom.

Galerija Hlebine u nekoliko je navrata podravsku naivu prezentirala i izvan granica Jugoslavije. 1979. god. izložba pod nazivom »Hlebinski krug« obišla je Bremen, Düsseldorf, Hamburg i Freiburg, a 1984. god. »Naivna umjetnost hlebinskog kruga« predstavila je podravsku naivu u Eisenstadtu, a 1985. god. izložba hlebinskog kruga održana je u galeriji Castello di San Giusto u Trstu.

1979. god. Ivan Generalić hlebinskoj je Galeriji poklonio sedamnaest svojih radova koji su već slijedeće godine zajedno sa njegovim radovima iz galerijskog fundusa prezentirani na prvoj proljetnoj izložbi. Donacija radova bila je, međutim, uvjetovana izgradnjom stalnog izložbenog prostora za ukupno 24 djela Ivana Generalića u vlasništvu hlebinske Galerije, od prijeratnih platna do stakala većeg formata iz 1983. god. Dogradnja je završena 1985. god. te je Galerija naivne umjetnosti u Hlebinama 14. 12. 1985. god. dobila »Zbirku Ivana Generalića« s najvećom koncentracijom njegovih radova iz svih stvaralačkih faza ovoga umjetnika.

U fundusu hlebinske Galerije nalazi se danas gotovo četiri stotine djela najznačajnijih naivnih umjetnika od predratnih platna i stakala Franje Mraza i Mirka Viriusa do crteža i ulja na staklu Dragana Gažija, Franje Filipovića, Ivana Lackovića, Josipa Generalića, Milana Generalića, Mije Kovačića, Ivana Večenaja, Martina Mehkeka, Franje Vujčeca, Nikole Večenaja-Leportinova, Katarine Henc, Nade Šveговиć-Budaj i skulptura Krešimira Trumbetaša, Martina Hegedušića, Mate Generalića, Branka Međimorca, Drage Duginc, Dragice Belković, Bare Mustafa, Kate Vizvari i ostalih značajnih naivnih umjetnika Podravine.

Marijan Špoljar, Muzej grada Koprivnice

ZLATNI REZ VLATKA VINCEKA

IZLOŽBE U KOPRIVNICI I ZAGREBU 1987.

Oblik umjetničkog djelovanja Vlatka Vinceka (rođen je 1959. godine u Koprivnici, završio ALU u Zagrebu) nastajao je u vrijeme evidentne promjene na vitalnijem dijelu naše umjetničke scene, kada se kroz negaciju niza, u osnovi neslikarskih, zbivanja na području umjetničke prakse sedamdesetih, događala snažna obnova klasičnih umjetničkih postupaka. Ma da je lavina koja je prije 6—7 godina krenula pomela najveći broj čvrsto deklariranih zagovornika postobjektnih istraživanja rijetki pojedinci još uvijek dokazuju vitalitet, kreativnu i etičku opravdanost djelovanja unutar jezika moderne. Vincek je mišljenjem i ponašanjem baštinik ideja o umjetnosti kao instrumentu kritičke analize duhovnih i socijalnih odnosa, a osjećanjem i nervom predstavnik generacije koja širinu u slobodu plastičkog govora koristi u izrazito autorefleksivnom smislu. Ta dvostruka uloga—uloga analitičara i uloga kontemplativca — određuje njegovu poziciju ambivalen-

tnom: s jedne strane radi se o radikalizaciji kritičkog naboja, a s druge o skeptičnosti, naspram siromaštva izvedbenog postupka javlja se, ako ne bogati, a ono složeni operativni sklop. Tek na jednoj ravni izjednačavaju se oba pristupa — na ravni zasnivanja tipično individualne stvaralačke strategije kojoj nije prvenstveno stalo do deklarativnosti koliko do introspektivne jasnoće, odnosno sažimanja vlastitih misli i osjećaja.

Ovu liniju djelovanja Vincek u najnovijim radovima ponešto mijenja. Upotrebljavajući siromašni materijal te formu instalacije i objekta na izvedbenoj je razini ta mijena manje primjetljiva, ali je evidentna u problemskoj intonaciji i u načinu na koji poantira temu. Osnovu njegovog zanimanja čini pojam i problem zlatnog reza, tj. geometrijski odnos u kome se potvrđuje zakonitost odnosa manjeg dijela prema većem i toga dijela prema cjelini. Njega, naravno, ne zani-